

21. Phật và La-hầu-la

La-hầu-la là người con duy nhất của Phật khi Ngài còn là Thái tử Tất-Đạt-Đa. Thái tử lên đường tìm đạo lúc La-hầu-la **ra đời được một ngày**.

Sau ngày thành đạo, Phật về thăm gia đình lúc Ngài 37 tuổi và La-hầu-la 8 tuổi. Trong dịp đó, Phật bảo Xá-lợi-phất làm lễ xuất gia cho con mình. Kể từ đó La-hầu-la sống trong một thế giới toàn nam giới. Được Xá-lợi-phất và Phật dạy về thiền quán, La-hầu-la rất siêng năng học tập.

Phật rất tin cẩn và có thiện cảm với sa di La-hầu-la, nhưng không yêu thương nồng thắm như những “mối tình phụ tử” ở ngoài đời, Phật sợ rằng những mối dây thân thiết có thể tạo nên nhiều mối khổ đau...

La-hầu-la đã nhập Niết bàn trước Phật và trước cả mẹ của ngài là bà Da-du-đà-la.

22. Phật và nữ cư sĩ Visakha

Visakha là người ở nước Anga, nằm về phía Đông của nước Ma-kiệt-đà.

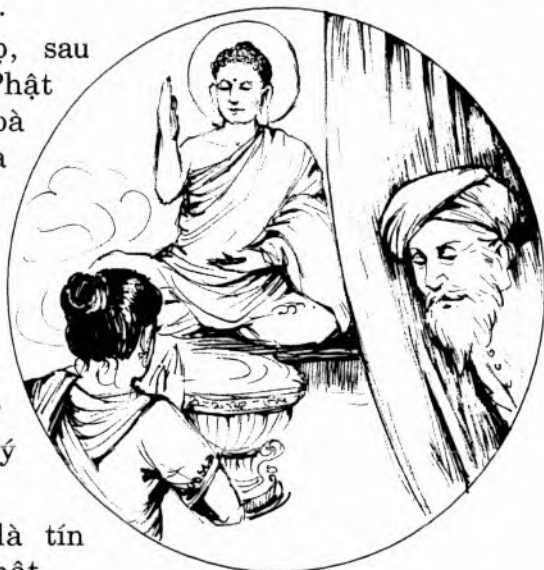
Lúc 15 tuổi, Visakha rất đẹp, thông minh và đoan trang, được một triệu phú cưới về cho con trai mình.

Cuộc sống ở nhà chồng trong mấy năm đầu chưa êm đẹp : cha chồng của Visakha theo giáo phái thờ lửa. Một ngày kia, ông mời nhiều tu sĩ loã thể về nhà, rồi bảo Visakha ra đánh lễ “các A-la-hán”.

Lúc mới nghe mấy tiếng A-la-hán, nàng dâu hăng hái bước ra, nhưng rồi nàng chạy ùa vào bên trong. Sau vụ hục hặc đó, cha chồng Visakha cho bà được phép thỉnh Phật về nhà.

Một ngày nọ, sau khi thọ thực, Phật thuyết pháp cho bà Visakha nghe ; cha chồng bà ngồi sau bức rèm, tò mò, cố nghe trộm. Nhưng khi nghe hết bài giảng, ông được chứng quả Dự lưu, và từ đó ông hết sức quý trọng nàng dâu.

Bà Visakha là tín nữ lớn nhất của Phật.

23. Phật trở về cố hương lần thứ ba

Mùa hạn năm 575 trước Tây lịch thật là khốc liệt. Cái nóng làm xơ xác các cánh đồng và cũng làm cho lòng người dễ “nóng lên”. Mực nước sông Rohini xuống rất thấp : nông dân của hai vương quốc Sakya và Koliya đều cố gắng dẫn nước vào ruộng mình càng nhiều càng tốt. Thế là hai bên gây gỗ, cãi vã, rồi đánh nhau bằng tay chân, bằng gậy gộc, giáo mác. Rồi quân đội được điều ra hai bên bờ sông.

Giữa lúc cuộc chiến “vì nước” sắp sửa diễn ra thì Phật đến nơi. Trước mặt vua Mahanama của nước Sakya (là em chú bác của Thái tử Tất-Đạt-Đa) và vua Suppa-buddha của nước Koliya (là nhạc phụ của Thái tử Tất-Đạt-Đa), Phật nói :

— Thưa các đại vương, nếu chiến tranh xảy ra, thì bên nào cũng bị thiệt hại cả. Thưa nhị vị đại vương, nước dưới dòng sông kia và mạng sống con người, cái nào quý hơn ?

Hai vị vua cùng đáp :

— Sinh mạng con người quý hơn.

— Vậy thì tại sao hai vương quốc không thoả thuận về việc *phân chia* số lượng nước sông mà dùng đỡ trong những ngày khô hạn, chờ mưa xuống ?

Nghe lời Phật dạy, hai vị vua liền giảng hoà và dân chúng hai bên nối lại mối giao hảo như xưa.

Bấy giờ vua Mahanama thỉnh Phật về kinh đô Ca-tỳ-la-vệ an cư mùa mưa. Phật im lặng nhận lời.

24. Phật thu phục quỷ Dạ Xoa Alavaka

Một ngày trong năm 574 trước Tây lịch, trong lúc Phật an cư mùa mưa tại thành Alavi thì một con quỷ Dạ Xoa tên là Alavaka xuất hiện.

— Ông sa môn, hãy ra khỏi nhà tôi – Quỷ la lớn.

— Tốt lắm ! – Nói xong, Phật bước ra ngoài.

Nhưng rồi Alavaka chạy theo, nói :

— Ông sa môn, hãy vào nhà đi !

— Tốt lắm ! – Nói xong, Phật bước trở vô.

Lần thứ hai, lần thứ ba, Alavaka bắt Phật đi ra, rồi đi vô. Đến lần thứ tư, Phật nói :

— Bây giờ, Như Lai không nghe lời đạo hữu nữa. Đạo hữu muốn làm gì Như Lai thì cứ làm.

— Ông sa môn, tôi sẽ hỏi ông một câu, nếu ông không trả lời được, tôi sẽ làm phân tán tâm ông, hoặc cắt xẻ tim ông, hoặc nắm chân ông ném qua bên kia sông Hằng.

— Trên thế gian này, Như Lai không thấy ai có thể làm được các việc mà đạo hữu vừa nói.

Nhưng, đạo hữu muốn hỏi Như Lai về điều gì ?

— Đây, ông hãy lắng nghe !

- 1. *Vật sở hữu quý nhất của con người là gì ?*
- 2. *Điều gì, nếu thực hành đúng, sẽ đem lại hạnh phúc ?*
- 3. *Hương vị nào ngọt ngào hơn tất cả ?*
- 4. *Sống như thế nào là cao thượng nhất ?*

Đức Phật chậm rãi trả lời :

- Niềm vui là vật sở hữu quý nhất của con người.
- Giáo pháp, nếu thực hành tốt, sẽ đem lại hạnh phúc.
- Sự chân thật là hương vị ngọt ngào nhất.
- Sống với trí tuệ là cao thượng nhất.

- 5. *Làm sao để vượt qua trận thủy tai ?*
- 6. *Làm sao vượt qua trùng dương ?*
- 7. *Làm cách nào chế ngự được phiền não ?*
- 8. *Tự thanh lọc bằng cách nào ?*

- Vượt qua trận thủy tai nhờ niềm tin.
- Nhờ đức kiên trì, sẽ vượt được trùng dương.
- Chế ngự phiền não bằng cách tinh tấn.
- Tự thanh lọc bằng trí tuệ.

- 9. *Thành đạt trí tuệ bằng cách nào ?*
- 10. *Làm sao mutu tìm sự nghiệp ?*
- 11. *Thành đạt danh vọng bằng cách nào ?*
- 12. *Cái gì làm cho tình bằng hữu trở nên khăng khít.*
- 13. *Từ thế gian này sang thế gian khác, làm sao tránh khỏi phiền não ?*

— Người kiên trì, có niềm tin sáng suốt, sẽ thành đạt trí tuệ nhờ nghe giáo pháp của bậc Đại giác.

— Người làm các công việc thích đáng một cách kiên trì, cần mẫn, sẽ tạo được sự nghiệp.

— Nhờ sự chân thật mà thành đạt danh vọng.

— Sự quảng đại, khoan dung làm cho tình bằng hữu trở nên khắng khít.

— Người cư sĩ thành thật, có được 4 phẩm hạnh : *chân thật, giới đức, can đảm và khoan dung* sẽ không phiền não sau khi qua đời.

Trả lời đến đây, Phật nói với Alavaka :

— Này Alavaka, đạo hữu hãy đi hỏi các vị sa môn và các Bà-la-môn, xem họ nói có gì quý báu, cao thượng hơn sự chân thật, sự tự kiểm soát, sự quảng đại và sự nhẫn nại không ?

— Bạch Thế Tôn, bây giờ con đã hiểu rõ các bí quyết để mưu cầu an lạc trong tương lai rồi, nên con không cần đi hỏi ai nữa. Hôm nay, Thế Tôn quang lâm đến Alavi chính vì sự an lành của con. Con đã hiểu rằng của bố thí sẽ đem lại quả lành.

Từ nay, con sẽ đi khắp nơi – từ làng này sang làng khác, từ kinh thành này đến kinh thành khác – để tán dương công đức của Thế Tôn.

Bài này trích trong quyển *Đức Phật và Phật Pháp*, trang 197 (giản lược).

25. Phước điền y

Một ngày trong năm 570 trước Tây lịch, Phật và tôn giả A-nan đứng trên đồi nhìn xuống phía dưới.

— Này A-nan, các thửa ruộng nằm kế cận nhau, trông rất đẹp với màu xanh của mạ và màu vàng của lúa chín. Có nên may áo cà sa theo kiểu “các thửa ruộng” không ?

— Bạch Thế Tôn, *mỗi tỷ kheo chân chánh là một thửa ruộng tốt. Ai cúng dường và học hỏi nơi vị tỷ kheo đó, là đã gieo xong các hạt giống phước đức, chỉ chờ ngày gặt phước báu* (như người nông dân đã gieo thóc trên các thửa ruộng, chỉ chờ ngày gặt lúa tốt). Con sẽ may một kiểu áo cà sa ghép từ nhiều mảnh vải nhỏ, để chiếc áo gợi lại hình ảnh các thửa ruộng.

Kể từ đó kiểu áo cà sa *phước điền y* (áo ruộng phước) ra đời.

26. Phật và tôn giả A-nan

Lúc tôn giả A-nan được sinh ra, trong nhà có nhiều chuyện vui vẻ, cho nên ông được đặt tên là Ananda¹.

Lớn lên, A-nan xuất gia cùng một lượt với 5 thanh niên hoàng tộc và người thợ cắt tóc. Sau ngày xuất gia, A-nan dành trọn thời giờ vào việc tu học. Khi Phật 55 tuổi, A-nan trở thành thị giả của Phật cho tới ngày Phật nhập Niết bàn.

Trong suốt 25 năm đó, A-nan hầu hạ, săn sóc *người anh chú bác*², mà cũng là bậc Đạo sư của mình, một cách chu đáo.

Trí nhớ của ông A-nan thật tuyệt vời ! Trí nhớ đó có thể ví như “một cái máy ghi âm thật tốt.” **Hễ ngài đã nghe là ngài nhớ luôn**, tựa như máy ghi âm “đã thu rồi !”

Các kinh Phật mà chúng ta có, chính là do tôn giả A-nan “đọc lại” trong hội nghị kết tập kinh điển lần thứ nhất, rồi từ đó lưu truyền tới bây giờ...

(Mời quý bạn xem bộ truyện tranh Thập đại đệ tử của Phật)

1. Ananda (viết rút gọn là A-nan) dịch nghĩa, là *khánh hỷ*, *hoan hỷ*.

2. Xem bảng gia phả của Thái tử Tất-Đạt-Đa, ở trang 194 ta thấy : A-nan là con của ông Amitodana, còn Thái tử là con của ông Suddhodana ; Amitodana là em ruột của Suddhodana.

27. Phật và tướng cướp Angulimala

Năm 569 trước Tây lịch, trong nước Kosala xuất hiện một tướng cướp có tài xuất quỷ nhập thần ; anh ta đeo ở cổ một vòng hoa làm bằng ngón tay người.

Thuở nhỏ, chàng trai đó tên là Ahimsaka (*kẻ vô tội*), con của vị quốc sư trong nước Kosala. Người thanh niên này được cha cho đi học tại Takkasila và trở thành một đệ tử lỗi lạc của vị giáo sư tại đó. Nhưng tiếc thay ! Bọn bè ganh tỵ, gièm pha với ông thầy rằng *"Ahimsaka đã có những mối quan hệ quá thân mật với phu nhân của thầy"*.

Ông thầy nảy ra ý định sát hại Ahimsaka nên ép buộc chàng phải đem về đủ 1000 ngón tay út ở bàn tay mặt thì mới cho học tiếp. Thế là Ahimsaka bỗng trở thành tướng cướp. Anh ta cất giữ các ngón tay của nạn nhân trên một cành cây, nhưng khi thấy bầy kên kên kéo tới thì bèn choàng vào cổ. Do đó anh ta có tên là Angulimala (*vòng hoa kết bằng ngón tay người*). Một sáng kia, Phật đắp y, cầm bát đi vào thành Xá Vệ khát thực. Sau khi thọ trai xong, Ngài quay về trên con đường có sào huyết của tên cướp.

Những người chăn bò, những người làm ruộng thấy vậy, chạy đến khuyên can.

Bạch Thế Tôn,
Ngài chớ có đi ngang
qua đoạn đường đó

Ở trong đó
có tướng cướp
Angulimala rất
tàn ác !

Nhưng Phật vẫn tiến bước...

Gan thật ! Dù cho có
40 người vào đây, ta cũng
vét sạch, huống hồ chỉ có
một ông già và một cái bình
bát. Ha ha ! Một lát nữa
thôi, ta sẽ có đủ
1000 ngón tay

Thế là Angulimala đeo cung tên vào người, cầm kiếm và khiên, bước ra khỏi chỗ núp, đi theo Phật.

Phật dùng lực thần thông làm như Ngài vẫn bước bình thường, nhưng tướng cướp không thể nào đuổi kịp.

Lạ thật !

Ta từng chạy nhanh hơn voi, hơn ngựa và cả nai nữa. Thế nhưng tại sao hôm nay ta không thể đuổi kịp ông già này ?

Sa môn !
Hãy dừng lại !

Này Angulimala !
Ta đã dừng lại từ lâu rồi. Chỉ có người là chưa dừng đó thôi

1. Cũng giống với trường hợp của nhóm ông Kiều-trần-như, Phật chỉ nói một câu: "*Hãy đến đây, tỳ kheo*" là lễ quy y của Ahimsaka coi như đã xong.

Một lát sau Phật và tỷ kheo Angulimala cùng đi về tịnh xá Kỳ Viên.

Mấy ngày sau, một đám đông dân chúng tụ họp trước cửa hoàng cung của vua Ba-tư-nặc.

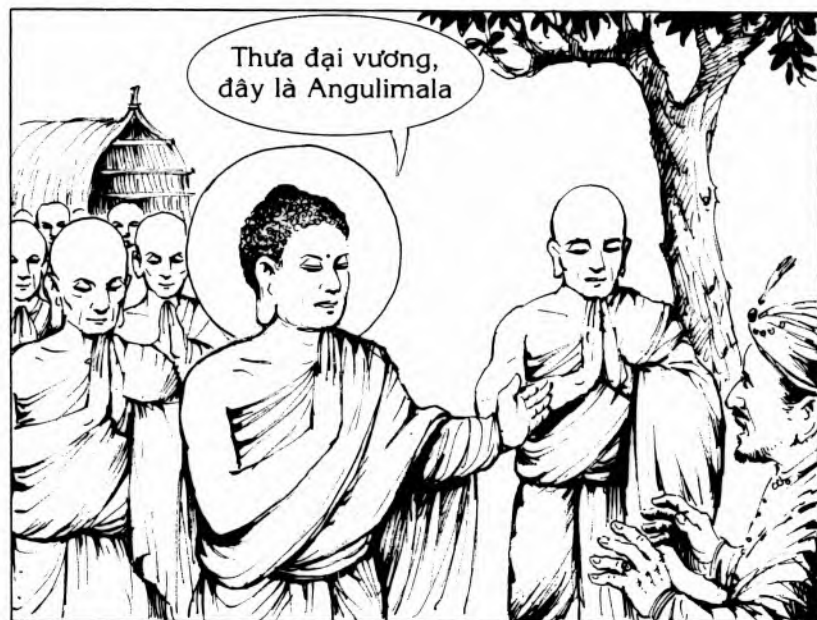
Tâu đại vương, gần đây xuất hiện một tướng cướp rất hung dữ

Hắn giết cả ngàn người rồi. Xin đại vương hãy ra tay trừ hần

Sáng hôm sau, vua Ba-tư-nặc cùng với 500 lính kỵ binh kéo đến tịnh xá Kỳ Viên. Vua đi bộ vào đó, đánh lễ Phật.

Thưa tôn giả,
phụ thân và phụ mẫu
của tôn giả thuộc
dòng họ nào ?

Mong tôn giả
Gagga Mantaliputta
được hoan hỷ, trăm sẽ
cúng dường y phục,
ẩm thực, y dược
cho tôn giả

Tâu đại vương,
cha của bản tăng
thuộc dòng họ *Gagga*,
mẹ thuộc dòng họ
Mantali.

Đa tạ
đại vương,
bản tăng đã có
đủ cả rồi

Trước khi ra về, vua Ba-tư-nặc đến đánh lễ Phật, cung kính nói.

Bạch Thế Tôn,
thật vi diệu thay ! Đối với
một người không thể nhiếp
phục với gậy và kiếm, mà
Thế Tôn đã nhiếp phục
được với không gậy,
không kiếm !

Một sáng nọ, trong khi đang đi khát thực, tỷ kheo Angulimala trông thấy một người đàn bà đang sinh nở khó, bèn trở về tịnh xá, thuật lại cho Phật nghe.

Này Ahimsaka, thầy hãy trở lại đó, nói như vậy : *Này chị, từ khi tôi sanh trở lại trong hàng ngũ thánh chúng, tôi không hề làm hại bất cứ một loài hữu tình nào. Mong rằng những lời nói chân thật này giúp chị sanh nở an toàn*

Angulimala làm y như lời Phật dạy và người đàn bà đó sanh nở an toàn. Sau đó, Angulimala tinh cần tu học và chứng được quả A-la-hán.

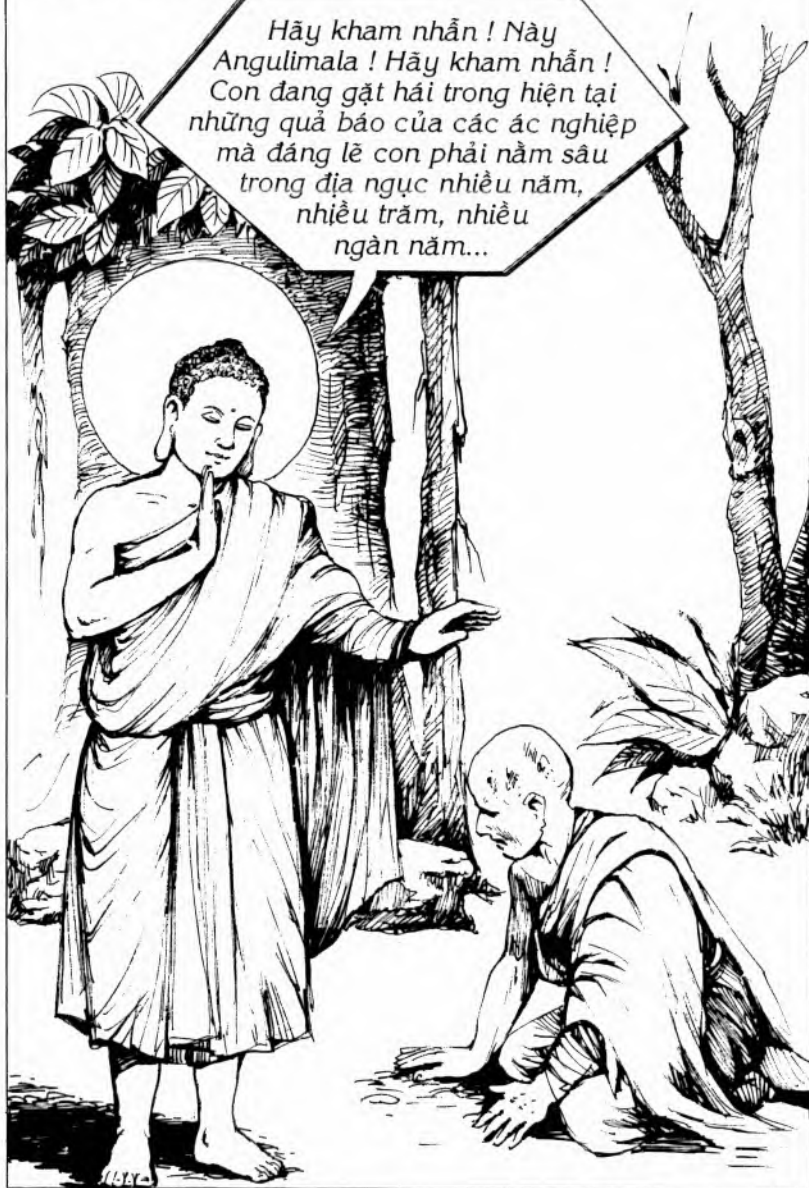
Ngày nọ, Angulimala vào thành Xá Vệ khát thực, một số người nhận ra đây là tướng cướp khét tiếng ngày xưa thì liền ném đá, ném đất vào ông.

Rồi ông lại bị đánh bằng gậy, áo quần bị xé rách, bình bát bị đập bể. Tay ôm đầu đầy máu, ông chạy nhanh về, quỳ xuống dưới chân Phật.

Không đợi cho Ahimsaka nói trước một lời nào, Phật dịu dàng lên tiếng.

Hãy kham nhẫn ! Đây
Angulimala ! Hãy kham nhẫn !
Con đang gặt hái trong hiện tại
những quả báo của các ác nghiệp
mà đáng lẽ con phải nằm sâu
trong địa ngục nhiều năm,
nhiều trăm, nhiều
ngàn năm...

Từ đó tỷ kheo Angulimala vào rừng sống độc cư cho đến lúc mệnh chung.

Tên ta vô hại, trước ta sát hại
Nay được chánh danh, vì chẳng hại ai
Trước ta được tên Angulimala
Bị nước thác cuốn, ta quy y Phật*.

* Kinh Trung bộ, trang 589 (Đại tạng kinh Việt Nam)

28. Phạt và nhà trí thức Upali

Một hôm loã thể Dighatapassi ghé vào thăm Phật tại Nalanda. Sau một lúc đàm đạo, Phật hỏi :

— Hiền giả, trong 3 thứ : thân tội, khẩu tội và ý tội, tội nào nặng nhất.

— Thưa sa môn, theo sư phụ tôi thì thân tội là nặng hơn cả. Còn đối với sa môn thì thế nào ?

— *Theo Ta, tội ở ý là nặng nhất trong 3 tội do thân, khẩu, ý gây ra.*

— Thưa sa môn, như vậy là hai bên có sự khác biệt. Sa môn có thể nhắc lại câu trả lời vừa rồi ĐÚNG 3 LẦN* không ?

Chủ nhà liền chiều ý khách.

Tapassi rất vui mừng, vội vàng từ giã Phật và đi nhanh về tịnh thất. Bấy giờ giáo chủ của phái loã thể là ông Nigantha Nataputta đang ngồi đàm đạo với nhiều gia chủ, trong đó có ông Upali. Upali là một triệu phú và là một nhà đại trí thức ở phía Bắc nước Ma-kiệt-đà. Ông đang giúp đỡ phái loã thể về tiền bạc, nhưng chưa quy y với ai cả.

— Này Tapassi, giữa trưa nóng nực như thế này mà ông đi đâu vậy ? – Giáo chủ hỏi.

— Thưa sư phụ, con từ chỗ ở của sa môn Gotama về.

(*) Ông Tapassi yêu cầu như vậy là để được chắc chắn rằng sau này Phật sẽ “không đình chánh” về câu nói ấy.

Tiếp đó Tapassi thuật lại đầy đủ mọi chi tiết trong cuộc đàm luận giữa ông và Phật. Nghe xong, giáo chủ cười lớn :

— Sa môn Gotama đã lầm lẫn một cách tệ hại. Tội do ý và do lời nói không thể nào nặng bằng tội do thân gây ra.

Upali lên tiếng :

— Thưa tôn giả, tôi xin đi gặp sa môn Gotama để chỉ cho ông ấy thấy chỗ lầm lẫn đó.

— Phải lắm ! Gia chủ hãy đi luận chiến với sa môn Gotama đi ! Chỉ có 3 người có thể luận chiến với ông ấy thôi. Đó là gia chủ, Tapassi và Ta. – Giáo chủ nói.

Tapassi can ngăn :

— Thưa sư phụ, sa môn Gotama là một huyền sư, ông ta sẽ dùng huyền thuật lôi cuốn người đối thoại. Con không muốn gia chủ Upali đi.

— Này Tapassi, sẽ không có chuyện gia chủ Upali trở thành đệ tử của sa môn Gotama. Chỉ có thể có chuyện sa môn Gotama trở thành đệ tử của Upali mà thôi. Hãy đi mau đi, Upali !

*
* * *

Tại tinh xá ở Nalanda, Phật đón tiếp Upali rất niềm nở. Sau những lời xã giao thường lệ, hai bên bắt đầu đi vào vấn đề. Phật hỏi :

— 1. Này gia chủ, có một người Nigantha bị bệnh, từ chối nước lạnh, chỉ uống nước nóng *như trước đây*. Vì không uống nước lạnh để bệnh được thuyên giảm, ông ấy mệnh chung. Này gia chủ, trong trường hợp này, theo tôn giả Nigantha Nataputta thì người ấy tái sanh vào nơi nào ?

— Thừa sa môn, có hàng chư thiên tên là Manosatta (Ý Trước thiên). Người bệnh đó sẽ tái sinh vào chỗ Ý Trước thiên,* vì rằng người ấy đã chấp trước ý.

Phật hỏi tiếp :

— 2. Ta được biết giáo phái loã thể có trì giới không sát sanh. Vì vậy khi đi trên đường, các vị có cố gắng không đạp lên các côn trùng. Nhưng nếu có một người vì VÔ Ý, VÔ TÌNH mà dẫm phải, thì người đó có phạm tội không ?

— Thừa sa môn, nếu KHÔNG CỐ Ý thì không phạm tội.

— 3. Hay lắm ! Nhưng nếu người ấy CỐ Ý ĐẠP CHẾT côn trùng, thì người đó có phạm tội không ?

Upali đáp, vẻ mặt nghiêm trọng :

— Thừa sa môn, trong trường hợp này, hành động đó, là MỘT TRỌNG TỘI.

— 4. Nay gia chủ, theo Nigantha Nataputta, ý thức ấy thuộc về loại gì ?

— Thừa sa môn, thuộc về Ý.

Phật mỉm cười, nói :

— Vậy thì giáo chủ Nigantha Nataputta đã công nhận Ý TỘI lớn hơn thân tội rồi !**

Upali lặng thinh hồi lâu. Một lát sau Phật hỏi tiếp :

— 5. Gia chủ nghĩ thế nào ? Thành Nalanda này có phồn thịnh không ? Dân cư có đông đúc không ?

(*) Ý trước thiên : Cõi trời chấp giữ tư tưởng cố hữu, không xả bỏ được. Vì tùy thuận theo thể gian mà đức Phật hỏi như vậy, chớ thật ra cõi đó ở ngay trong lòng của mỗi người. Như vậy có thể nói Ý trước thiên là cõi lòng của người chấp giữ cái có (như chấp bản ngã là cái của ta, là cái thật có, hay nói nôm na là linh hồn bất tử).

(**) Người ta thường nghĩ rằng một tội lỗi chưa phát triển ra thành hành động là không có tội, nhưng thật ra, chính ý thức dẫn dắt cho hành động của chúng ta. Do đó, để không có hành vi tội ác thì trước hết, lòng phải không nghĩ đến việc làm ác. Nếu ý thức tội ác càng tinh vi, thì những tội ác phát sinh càng lớn.

— Thưa sa môn, có.

— Giả sử có một người đi đến đây, đưa cao thanh bảo kiếm, nói lớn : *“Với vật này, ta sẽ làm cho toàn thể dân chúng ở đây phải chết hết trong vòng một sát na”*. Gia chủ thử nghĩ xem, người đó có làm nổi việc đó không ?

— Thưa sa môn, dầu có đến 10 người, 20, 30, 40 người như thế, họ cũng không làm nổi việc đó, huống hồ gì chỉ có một người.

— 6. Nhưng nếu có một sa môn hay một Bà-la-môn đến đây. Ông ấy có thần thông lực, có *tâm tự tại** với một lòng sân hận. Ông ấy nói : *“Ta sẽ làm cho Nalanda trở thành một đồng gạch vụn”*. Gia chủ nghĩ thế nào ? Người đó có làm được việc đó không ?

— Thưa sa môn, dầu có đến 10 Nalanda, 20, 30, 40 Nalanda như thế này, vị ấy cũng làm được, huống hồ gì chỉ có một Nalanda.

— 7. Nay gia chủ, ông có nghe các vùng đất Dandaka, Kalinga, Mejjha, Matanga đã trở lại thành rừng** như trước không ?

— Thưa sa môn, tôi có nghe nói các vùng đất ấy trở thành rừng như trước vì tâm sân hận của các vị ẩn sĩ.

(*) *Tâm tự tại* : Người tu thiền định, đã chứng đắc được *côi thiền thứ tư* (tứ thiền), trong lúc thiền định có thể rõ biết sự việc đang xảy ra trong một khu vực rộng lớn. Để tạm so sánh, chúng ta có thể hiểu người có thần thông lực, có tâm tự tại, là người có tài trí như Khổng Minh thời Tam Quốc vậy. Một người như thế nếu mang lòng sân hận thì thật là nguy hiểm cho xã hội.

(**) Vào thời cổ, để hình thành được một xóm làng, phải trải qua công sức của nhiều người, nhiều thế hệ. Các ẩn sĩ vì mang lòng sân hận nên kinh chống nhau quyết liệt, làm cho cư dân nơi đó không thể an cư lạc nghiệp, phải bỏ làng mạc ra đi, đến đâu không còn một người nào sinh sống nên xóm làng lại trở thành rừng.

Trả lời xong câu này, Upali nhìn Phật rồi nói tiếp, lời lẽ nghiêm trang và giọng nói rõ ràng :

— Bạch Thế Tôn, thật vi diệu thay ! Như người dựng đứng lại những gì bị quăng ngã xuống ; như đem đèn sáng vào trong bóng tối để cho những người có mắt nhìn được mọi vật. Ngay từ thí dụ đầu tiên, con đã hiểu vấn đề, tuy nhiên con vẫn lặng yên để mong được Thế Tôn đưa ra nhiều thí dụ khác... Giờ đây con xin quy y Thế Tôn, quy y Pháp, quy y chúng Tăng.

— Nay gia chủ, hãy suy nghĩ cho chín chắn. Đã từ lâu, gia đình ông như là giếng nước mưa nguồn của các người Nigantha...

— Bạch Thế Tôn, nếu các ngoại đạo được con làm đệ tử, họ sẽ trương cờ lên và tuyên bố : “*Gia chủ Upali đã trở thành đệ tử của chúng tôi*”. Nhưng Thế Tôn lại nói với con : “*Này gia chủ, hãy suy nghĩ cho chín chắn*”. Bạch Thế Tôn, lần thứ hai, con xin Thế Tôn cho con quy y...

*
* * *

Khi về tới nhà, Upali dặn người gác cửa :

— Từ nay trở đi, ta không tiếp các nam Nigantha, các nữ Nigantha. Nhưng nhà ta sẽ mở rộng cửa chào đón các Tỷ kheo, các Tỷ kheo ni, các nam cư sĩ, các nữ cư sĩ.

— Thưa chủ, con đã hiểu.

Sau khi nghe được “tin động trời” đó, loã thể Tapassi đến nhà Upali và bị người gác cửa chặn lại.

— Thưa tôn giả, gia chủ Tapassi đã là đệ tử của sa môn Gotama. Nếu tôn giả cần thức ăn, hãy đứng đây, sẽ có người đem ra. – Người gác cửa nói.

— Ta không cần thức ăn. – Tapassi đáp cộc lốc.

Nói xong, Tapassi quày quả về báo tin cho Nigantha Nataputta. Hai người tức tốc tới nhà Upali. Chủ nhà cho người gác cửa ra mời khách. Vừa ngồi xuống ghế, giáo chủ rầy Upali :

— Này gia chủ, ông thật là điên. Sau khi đi luận chiến với sa môn Gotama, ông trở về bị trói buộc trong lưới lớn luận nghị ; ví như người đi với hai con mắt, đi về với hai con mắt bị khoét. Ông đã bị huyền thuật của sa môn Gotama lôi cuốn rồi.

Upali bình tĩnh đáp :

— Thưa tôn giả, nếu bà con dòng họ của tôi được huyền thuật này lôi cuốn thì thật là an lạc, hạnh phúc lâu dài cho họ. Nếu tất cả các người Sát-đế-ly được huyền thuật này lôi cuốn thì thật là an lạc và hạnh phúc lâu dài cho tất cả các vị Sát-đế-ly. Tôi xin nêu ra một ví dụ :

“Thuở xưa, một người Bà-la-môn già kia có người vợ rất trẻ, đang mang thai. Ngày nọ, cô ta nói :

— Này ông, hãy đi mua một con khỉ nhỏ để nó cùng chơi đùa với con ta.

Khi người chồng đem con khỉ về nhà, cô vợ nói :

— Này ông, tôi muốn con khỉ được nhuộm màu vàng, được khéo đập, khéo ủi chung quanh và cả hai phía được làm cho mềm dịu.

Người chồng đem con khỉ tới một người thợ nhuộm và nhắc lại những lời vợ ông ta căn dặn. Người thợ nhuộm tròn xoe đôi mắt, nhìn ông già một lúc rồi nói :

— Thưa chủ, con khỉ này có thể nhuộm được, nhưng không đập được, không ủi được và cũng không có thể làm cho mềm dịu”.

Nói tới đây, Upali liền nhìn thẳng vào mặt giáo chủ, nói :

— Thưa tôn giả, cũng giống như con khỉ kia, lý thuyết của những người Nigantha có thể ăn nhuộm đối với những người ngu si, chứ không thể ăn nhuộm với những người có trí. Thưa tôn giả, tôi xin kể tiếp câu chuyện :

“Rồi một thời gian sau, người chồng già đến trao một cặp áo mới cho người thợ nhuộm. Người thợ nhuộm nói :

— Thưa chủ, cặp áo này có thể nhuộm được, có thể đập, có thể ủi và cũng có thể làm “mềm dịu”.

Đến đây, Upali nhấn mạnh với giáo chủ :

— Thưa tôn giả, cũng vậy, lý thuyết của Thế Tôn có thể ăn nhuộm đối với người có trí, chứ không phải đối với người ngu si...

29. Phật và cô Sundary

Sau khi tướng cướp Angulimala trở thành tỳ kheo thì uy tín của Phật tăng cao, các ngoại đạo bàn bạc với nhau.

Từ khi sa môn
Gotama xuất hiện,
lợi lạc rời bỏ chúng ta.
Làm sao bây giờ ?

Tôi có
cách : bọn ta
mời cô Sundary
tới đây !

HÔM SAU, cô gái tuyệt sắc đến.

Từ hôm đó trở đi, cô gái thường đem theo bên mình nào là hoa tươi, dầu thơm, hương liệu, long não... Mỗi chiều, cô thường nhìn về phía tịnh xá Kỳ Viên với dáng điệu như sắp đi tới đó.

Sunday nghỉ đêm tại một xóm ngoại đạo và sáng hôm sau trở về thành phố.

Vài hôm sau, Sundary bỗng nhiên mất tích. Các ngoại đạo làm âm lên, kéo nhau vào gặp vua Ba-tư-nặc. Vua hỏi

Các tôn giả có nghi ngờ gì không ?

Tâu đại vương, cách đây mấy ngày, cô ấy có tới thăm sa môn Gotama, đến nay chưa thấy về. Sau đó xảy ra chuyện gì thì chúng tôi không rõ

Vua sai người đi tìm cô gái. Các ngoại đạo xin tháp tùng theo. Tại vườn Kỳ Viên, những người ngoại đạo dễ dàng tìm thấy xác nạn nhân.

Thưa đại vương, người của sa môn Gotama đã giết chết Sundary rồi vứt xác vào một đống đất

Vua Ba-tư-nặc cho đặt xác nạn nhân trên tấm vải, sai người khiêng đến nghĩa trang, sắp xếp người canh giữ. Trong lúc đó, những người ngoại đạo toả ra khắp nơi, nhục mạ các tỷ kheo.

Dân chúng hãy tới nghĩa trang xem việc làm của các đệ tử của sa môn Gotama

Các tỷ kheo buồn bã, vào tường thuật mọi diễn biến cho Phật nghe. Ngài vẫn thản nhiên dặn dò các đệ tử của mình :

Này các tỷ kheo, hãy đi đi và nói với mọi người như vậy :

Vào địa ngục, những người nào nói dối.
Cùng người nào chối việc mình làm.
Cả hai như kẻ hành vi xấu,
Thần chết mang đi sinh cõi âm*.

Về phần vua Ba-tư-nặc, tuy đã được nghe báo cáo đầy đủ về cái chết của cô gái, nhưng ngài vẫn chưa đưa ra một kết luận nào. Ngài cho người đi điều tra thêm.

Có một cái gì không ổn trong câu chuyện này ?

* Tiên thân đức Phật số 285 (GS Trần Tuấn Mẫn).

Trong khi đó “bọn sát thủ” đang thi nhau cạn chén... ăn mừng. Rượu vào thì lời ra.

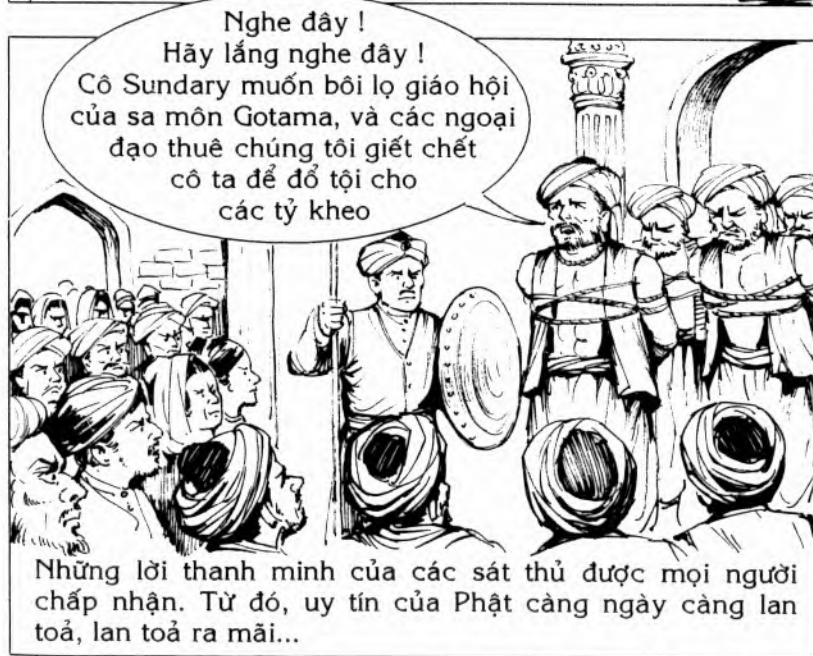
Hà ! Hà ! Chính cú
đập của mi đã giết chết
con bé. Giờ này mi uống
rượu hay là uống...

Câm ngay !
Muốn chết
hả ?

Các thám tử của nhà vua đã nghe được, chạy ào đến, bắt cả bọn đem về hoàng cung.

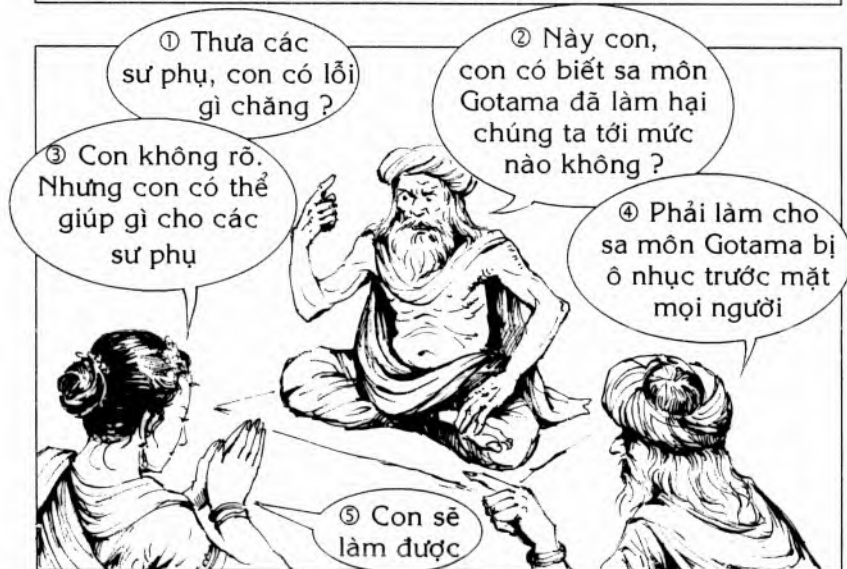

30. Phật và cô Cinca

Ở Xá Vệ có một cô gái đẹp tuyệt trần. Đó là Cinca. Một hôm cô đến chỗ tu hành của các ngoại đạo, đánh lễ họ rồi đứng yên. Họ không nói gì với cô cả.

Kể từ hôm đó, mỗi lần dân chúng ở Xá Vệ nghe pháp xong, từ Kỳ Viên kéo nhau ra về thì Cinca khoác chiếc y màu đỏ, tay cầm vòng hoa, đi ngược về phía Kỳ Viên.

Cô đi đâu vào giờ này ?

Các vị có liên quan gì đến việc tôi đi, tôi về mà hỏi ?

Ban đêm Cinca ở lại trong am thất của những người ngoại đạo gần Kỳ Viên. Đến sáng khi các cư sĩ từ kinh thành đến đánh lễ các tỷ kheo, cô cố ý làm cho mọi người hiểu rằng “Đêm qua cô đã ngủ lại tại Kỳ Viên”. Sáu tuần lễ sau, cô khoe :

Tôi đã được ngủ trong Hương phòng của sa môn Gotama

Được chừng 3 ; 4 tháng, cô quần nhiều lớp vải quanh bụng, khoác áo choàng đỏ ở bên ngoài.

Được chừng 8 ; 9 tháng, cô cột những bó gỗ quanh người và làm ra dáng mệt mỏi.

Một buổi chiều, Thế Tôn đang ngồi trên bảo toạ thuyết pháp, cô bước vào giữa hội chúng, đứng trước mặt bậc Đạo sư, nói lớn :

— Này Sa môn, Ngài thuyết pháp rất hay ! Giọng nói của Ngài rất êm dịu, nhưng Ngài có biết đâu thiếp đã có thai và ngày sanh đã gần kề. Vậy mà mãi tới bây giờ Ngài chưa sắp đặt phòng sanh cho thiếp. Ngài không cho thiếp sữa hay dầu ăn gì cả. Những việc Ngài không muốn làm, Ngài cũng không chịu nhờ một nữ cư sĩ nào làm thế cho. Ngài biết cách hưởng dục lạc, nhưng lại không biết chăm sóc cái kết quả của hành động đó.

Bạc Đạo sư ngưng thuyết giảng, và hét lên như tiếng gấm của sư tử, vang dội khắp nơi.

Này nữ nhân,
những điều ngươi vừa
nói đó đúng hay sai,
chỉ mình Ta và người
biết mà thôi

Tất nhiên rồi !
Việc này chỉ mình
Ngài và thiếp biết
mà thôi

Ngay lúc ấy, chiếc ngai vàng của Đế Thích nóng lên. Khi xem xét kỹ, Đế Thích hiểu rõ câu chuyện, bèn nói với 4 vị thần.

Nào,
chúng ta đi xuống đó
một chuyến xem
sao

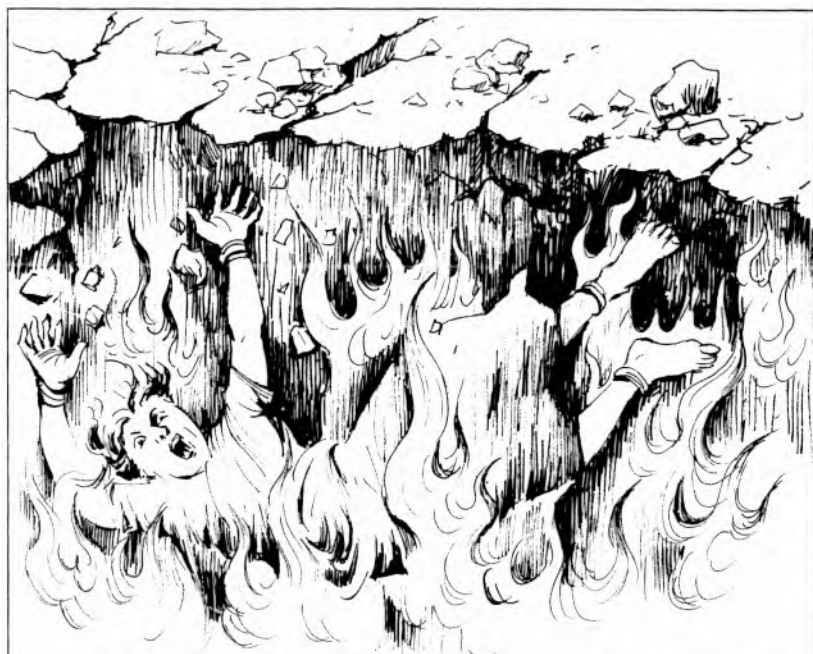

Các vị thần biến thành 4 con chuột, đến cắn đứt dây cột bó gỗ, rồi một cơn gió mạnh thổi tước chiếc y đỏ, bó gỗ lộ ra và rơi xuống, cắt đứt các ngón chân Cinca.

Bỗng có nhiều tiếng la lớn :

Khi Cinca vừa đi khuất tầm mắt của bậc Đạo sư thì mặt đất trước mặt cô ta nứt ra ; một đám lửa từ địa ngục bốc lên : cô ta rơi xuống đó.

Truyện Tranh
LỊCH SỬ
PHẬT THÍCH CA

Trung Tâm Nghiên Cứu Phật Giáo Việt Nam thực hiện
Thế Giới Phật Giáo .org (quốc tế) ấn tống với Bản Quyền

TRUNG TÂM NGHIÊN CỨU PHẬT GIÁO VIỆT NAM

Truyện Tranh
LỊCH SỬ
PHẬT THÍCH CA

Lời: LÝ THÁI THUẬN
Tranh: TRƯƠNG QUÂN

NHÀ XUẤT BẢN HỒNG ĐỨC